

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОМБУДСМАН
02-13/10.11.22

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. №. К11-48-259-02-1
Дата: 14.11.2022

ДО
Г-Н РАДОМИР ЧОЛАКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
48-МО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Относно: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за медиацията № 48-202-01-20/28.10.2022 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЧОЛАКОВ,

Във връзка с внесеня проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за медиацията № 48-202-01-20/28.10.2022 г., разпределен на Комисията по правни въпроси като водеща, бих искала да изразя следното становище:

Като национален омбудсман нееднократно съм отбелязвала, че държавната подкрепа на института на медиацията не само ще разтовари работата на съдилищата в Република България и съответно ще доведе до по-високо качество на правораздаването по по-сложните казуси и неподходящите за медиация дела, но преди всичко ще даде възможност на всички правни субекти за по-икономична, по-бърза и по-удовлетворяваща алтернатива за решаване на споровете им.

В тази връзка намирам за удачно въвеждането на задължителна медиация, която да облекчи и разтовари работата на съда и да подпомогне решаването на спора между страните с извънсъдебни способности като съм убедена, че предлаганата промяна би могла да бъде голяма стъпка за българската съдебна система.

Именно в тази насока са и мотивите на законопроекта, в които се акцентира на проблема с натовареността на съда и тенденцията за увеличаване на заведените дела, както и на медиацията като един от способите за преодоляване на неравномерната натовареност на съдилищата, водещ до икономия на ресурси и време и намаляване на административната тежест на производствата. Обръща се внимание също така, че използването на медиация ще рефлектира благоприятно не само върху работата на съда, но и по отношение на гражданите и бизнеса при разрешаване на спорове.

С промени в Гражданския процесуален кодекс законопроектът предвижда кои са исковете, при подаването на които съдът задължава страните да участват в процедура по медиация, както и исковете, при подаването на които съдът може да задължи страните да участват в такава процедура. Регламентирани са и някои от обстоятелствата, въз основа на които съдът да прецени дали спорът, с който е сезиран, е подходящ за медиация, както и в кои случаи, съдът не задължава страните в процедура по медиация.

Категорично подкрепям предложението да се въведе задължителна медиация по делата, в които, най-общо казано, се засягат интересите на децата. В работата на институцията на омбудсмана по жалби на родители, които са в изключително конфликтни отношения, самите граждани са споделяли, че ако е съществувала възможност биха се възползвали от медиацията, но при подаване на иска те не са знаели за тази възможност. Практиката показва, че медиацията е полезна при решаването на родителски конфликти, тъй като способства конфликтът да бъде изчистен от емоционалната натовареност, вкл. и от агресията, и да бъде насочен за намиране на решения с оглед на най-добрите интереси на децата.

Също така, при разглеждане на делата, в които се засягат интересите на децата времето е от изключително голямо значение за защита на техните интереси и права, но за съжаление поради голямата натовареност на някои съдилища в страната ни, тези дела протичат дълго време и правата на децата, които са потърпевши в „семејната война“ остават незащитени. Безспорно е, че дългото протакане във времето на съдебно производство, в което родителите са в конфликт, се отразява неблагоприятно върху емоционалното и психическото състояние на децата.

Възможността за намаляването на времето за постигане на решение, обвързващо и двете страни, във всички предложени за провеждане на задължителна и такава по преценка на съда процедура по медиация, би могло да има само и единствено благоприятно влияние за гражданите.

Не на последно място приемам, че с така предложените промени ще се даде възможност на широк кръг от лица, които често са и с ниски доходи и нямат възможност да ангажират адвокат, сами да участват активно в намиране на решение на своя проблем.

На този фон считам, че трябва да бъдат прецизирани разпоредбите, касаещи покриването на разносните по процедурата по медиация. Не намирам за справедливо спорещите граждани да бъдат задължени от съда да преминат през процедура по медиация, без гаранции за успешното ѝ приключване и да понесат санкции за това, че не са успели да се споразумеят с помощта на медиатора като платят разносните.

В заключение, изразявам увереността си, че след обсъждането и приемането му, законопроектът ще обезпечи възможността за ефективното използване на медиацията като ефикасно средство за решаване на спорове, без обаче да натоварва прекомерно финансово участващите в спора страни само защото не са успели да се споразумеят в рамките на процедурата по медиация, в която са задължени от съда да участват.

С уважение,

ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА,
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

